

המכון לדמוקרטיה

פורום קיסריה - מושב צהריים

יום רביעי י"א תמוז התשס"ז 27/6/07

דוברים:

דר' אריק כרמון

יונה יהב

א.ב. יהושע

מנחה-דר' אריק ברמון : אחרי המנה האחרונה אנחנו עוברים ל"דיזרט" האמיתי אך אפשר לבקש את

תשומת ליבכם, אנחנו החיפה אפשר לסגור טלפונים האקשן פה זה החוויה אני בינתיים בסדר יוני? אני הזכרתי ליונה שאני רוצה להציג אותו על מנת שיברך בשם העיר חיפה שמארכת אותנו לפני 10 שנים ב-1997 כנס קיסריה התכנס בזכרון יעקב יונה ישב בכול הכנס אני אומר בכל הכנס כי אז זה היה שלושה ימים והוא היה חבר כנסת לדעתי הוא לא העלב בדעתו ש-10 שנים אחר כך הוא יהיה ראש העיר כאן, הוא אמר לי תשמע אתה חייב לשקול לעשות את הכנס הזה פעם בחיפה אני לא יודע אם צריך להודות לנסראללה או לא אבל אנחנו בהחלט החלטנו שבמלאת שנה למלחמת לבנון השנייה ומאחר שאחד הנושאים המרכזיים בכנס השנה נוגע לעורף לקיים את הכנס השנתי של פורום קיסריה בעיר הזאת אני מאוד שמח על כך ומבקש מראש העיר לברך אותנו בבקשה יונה.

יונה יהב : בוכים אתם כולכם אני מאוד גאה ושמח לארח אתכם כאן בעיר חיפה זה בהחלט מתיישב

עם המדיניות שאנחנו מנסים לדחוף חזק בלא פשרות למצב את העיר כעיר שבה מתקיימים כנסים בכל סדר גודל שהוא כעיר שבהחלט טוענת לכתר כעיר אוניברסיטאית ראשית במדינה יש מקום למנף את התואר הזה והתואר הזה יכול להיות ממונף באמצעות כנסים מה עוד שאין ספק שחיפה היא עיר יפה וגם אמר לי אריק שהוא הגיע לעיר דרך מהגליל ומה הנוף שהתגלה הוא בלתי רגיל אז אני רוצה לספר לך אם אתה כבר העלית זיכרונות שלפני 30 שנה הייתי ראש לשכתו של טדי קולק המנוח וגם דוברו ואז הצבתי אמירה שכל אימת שהוא שמע אותה הוא מאוד כעס ואתם יודעים שטדי המנוח היה איש מאוד אימפולסיבי ואמרתי לו אז שאין ספק שירושלים היא העיר היפה ביותר בעולם אבל בטוח שחיפה הכי יפה בישראל ואתם כאן כדי להיווכח שזה נכון ואני רוצה לא רק שתביאו את המשפחות שלכם ותיהנו כאן אלא שגם תביאו את המפעלים שלכם כי בהחלט אני בן חיפה אני ראש העיר הראשון שנולד כאן אבל אני תמיד מספר שאני מעולם לא קיבלתי טלפון מאיזה שהוא חבר בארץ שבא ואומר לי אני בא ליומיים שלושה לחיפה, מתי זה קורה? בפסטיבל הסרטים אבל אז הוא רוצה לגור בבית שלי. על כל פנים העובדה שאנחנו מארחים כנס כל כך חשוב שכבר הפך להיות נכסי צאן במדינה הזאת בעיצוב מדיניות ולפחות להשמיע את הרעיונות בכל מה שקשור בעיצוב מדיניות אני רוצה לומר לקהל החשוב שהתכנס כאן והגיע שלמרות שאנחנו נמצאים באיזה שהיא תנופת עליה לאחר המלחמה גם בהשקעות גם בעובדה שהממשלה

הכירה בנו כאזור פיתוח א' בתיירות באזור פיתוח ב' בהי-טק העובדה שאנחנו העירייה רכשנו עוד 100 דונם ואנחנו מקימים כאן את פארק הביו-טק הגדול במדינה כל זה נותן לנו איזה שהיא תנופה התחלתית אבל העובדה היום שתחת ראש פרק התייעלות כל עסק גדול מרכז מתחיל להתקפל מכאן בהנהלות שלו ולהתרכז במדינת תל-אביב ובסביבתה יותר לנו בעיה אנושית חמורה ביותר שאני בהחלט רוצה להחדיר אותה למוחות של האנשים החשובים שיושבים כאן לנוער לצעירים למוכשרים ול-35 אלף הסטודנטים שנמצאים כאן בעיר אין אופק התפתחותי, כל מי שרוצה טיפה להרים את ראשו ולעלות מעלה במעלה סולם ההנהלה חייב לארוז את משפחתו ולצאת מהעיר הזאת לצאת מהגליל אין כאן אופק התפתחותי, הגורם האחרון שהתקפל ועזב כאן תחת ראש כותרת התייעלות היתה בזק המופרטת, בזק המופרטת את כל המרחבים הניהוליים שלה מקפלת לראש העין ואנחנו נותרים עם הטכניקה, יש לזה משמעות עמוקה מאוד מבחינת הסט-אפ האנושי של העיר הזאת והגליל והצפון בכלל תכניסו את זה למוחות שלכם, האבות המייסדים שלנו אבות הציונות דיברו על ביזור אוכלוסין כמה הם היו חכמים על רקע מה שקורה היום כאן ועכשיו ואני מאוד מוטרד מהמגמה הזאתי אנחנו עכשיו עושים ב-"סי.טי.רינואל " HI EDUCATION" אנחנו הופכים את כל העיר התחתית שלנו שהיא עזובה לחלוטין והיא מבחינה ארכיטקטונית הפאר שבפאר מבחינת הארכיטקטורה שבראשית המאה הקודמת אנחנו הופכים לקמפוס אוניברסיטאי מעונות קולגיים וחלקים של האוניברסיטה שיוורדים למטה זה נמצא בבנייה בהשקעה ראשונית של 200 מיליון שקל, אנחנו נהפוך לעיר עם 60 אלף סטודנטים נו ואז, אני רוצה שהם יהיו פה, פה ובגליל השלושה וחצי מיליארד שקל שאני מצפה שממשלת ישראל תשקיע בפיתוח הנמל והפיכתו לנמל השלישי בגודלו בים התיכון כל מקום עבודה בתוך הנמל ייצר שמונה מקומות עבודה מסביב נו ואז מה, אם כל ההנהלות תלכנה ותתרכזנה במדינת תל-אביב ונא אני מפנה אתכם לספר שהתפרסם על ידי פרופסור ארנון סופר איזה איום אסטרטגי יש במדינת תל-אביב אתמול ב-"וול סטריט ג'ורנל" התפרסם מאמר על הבועה התל-אביבית אבל שם לא נגעו בבעיות האלה שאני כרגע מסרטט שם העלו את הבעיה של הקרבה מול אינדווידואליזם נכון שזה פועל יוצא מהנהנתנות ומרמת החיים שצצה ועולה ועולה במעלה אבל זה לא הבעיה הקיומית שלנו, הבעיה הקיומית שלנו שבחלקים המאוד סובסטנטיביים של המדינה אין עתיד ולכן אני מאוד שמח שבאתם לכאן באתם נתתם לנו במה גם להשמיע

את מה שיש לנו אנחנו מחר נשתתף בפאנלים של העורך ומה עברנו אנחנו ואלה צורות חיים אנחנו פיתחנו תוך כדי תנועה במלחמה ובהחלט היום יש מה ללמוד מחיפה כי חיפה היא בהחלט חברה יוצאת דופן זאת עיר של 5 דתות זה עיר מאוד סובלנית ותמיד אני נשאל בסיורים בחוץ לארץ או על ידי כתבים זרים איך קורה שהעיר הזאת היא כל כך מיוחדת ביחסים הרב תרבותיים שלהם? אף פעם לא היתה לי תשובה אינטליגנטית לאחרונה הגעתי למסקנה שהמזל החד משמעי של העיר הזאת ששלושה סלבריטיו אף פעם לא ביקרו פה ישו מוחמד ומשה אף פעם לא ביקרו פה, פה שום דבר קדוש אין על מה לריב וכיף של חיים תודה.

מנחה-דר' אריק כרמון: תודה רבה ליונה יהב, כנס קיסריה נולד באוקטובר 1992 בערד בבית של

בייגה ובמהלך כהונתו של בייגה כשר האוצר הוא גם עיצב את הדפוס שהולך איתנו עד הרגע הזה ואני מדגיש עד הרגע הזה, החשיבות הגדולה ביותר מנקודת הראות של המכון הישראלי לדמוקרטיה שנושא את הכנס הזה אנחנו מתכנסים כאן בפעם ה-15 היא שהוא מתקיים ערב דיוני התקציב של ממשלת ישראל לשנה הבאה הרעיון הבסיסי תמיד היה לאפשר לממשלת ישראל בבואה לדון בתקציב המדינה לשנה הבאה לקבל את תחושת הדופק של המשק בכנס שאנחנו מנהלים ועל כן תמיד יושב ראש הכנס הוא שר האוצר, השנה אין לנו שר אוצר אין לנו זה לא לכנס למדינת ישראל אין שר אוצר ויחד עם זה אני רוצה להאמין ולקוות שדברים שנאמרים כאן שעליהם עבדו צוותים הרבה זמן והשקיעו מאמץ יגיעו אל שולחנם של מקבלי ההחלטות אני בהקשר הזה רוצה מאוד להודות לנגיד בנק ישראל והיועץ הכלכלי של ממשלת ישראל פרופ' סטנלי פישר שנענה לבקשתו של יושב ראש הכנס המנהל האקדמי שלו דוד ברודט ובקשתי לשבת בראש הכנס והמטרה היא לא רק כדי למלא חלל שנוצר על ידי אי החלטה של הממשלה אלא גם לאפשר להעביר לממשלת ישראל כיועץ הכלכלי שלה את עיקרי הדברים שנאמרו כאן כלומר מנקודת המבט שלנו אנחנו לא ויתרנו על התפקיד שהכנס הזה סובייקטיבי ככול שאני אני רוצה לומר שהוא שונה מהרבה כנסים אחרים שלא נאבד את המטרה וניצמד אליה. במקום הזה בדרך כלל אני מזמין את שר האוצר לשאת את דברו, אני חייב לומר לכם כל שנה עד לפני 10 חודשים חבר משותף של בולי ושלי פרופ' אבי רביצקי בדיונים במכון תמיד שהעלינו את הנושא של כנס קיסריה שנה אחרי שנה אמר לי תביא איש רוח לכנס החשוב הזה אני סומר כשאני מדבר מאוד כואב לי אבי נפצע קשה אתמול טלפנתי אליו לבית לוינשטיין ואמרתי לו אבי יקירי אני רוצה לבשר לך שהשנה את הדברים

העיקריים ישא חבר משותף של שנינו חבר מאוד קרוב שלך אבי בולי יהושוע והוא כמובן מאוד הודה, אני מזכיר את זה גם מתוך הקרבה הגדולה לאבי ומכאן אנחנו כמובן שולחים לו איחולי החלמה מהירה אבל אנחנו פה מממשים באמת בקשה גדולה שלו אני רק יכול לומר לכם מה אמר לי סטן לפני שאני מציג את אבי הוא אומר זה רעיון לגמרי לא רע להחליף את שר האוצר ב-א.ב. יהושוע תשקלו אפשרות להחליף את הנגיד בעמוס עוז, בולי.

א.ב. יהושוע: אני לא מוותר על ההזדמנות לקחת את מקומו של שר האוצר ומודיע לפקידי האוצר להעלות את דמי האבלה ב-15 אחוז, מה להוריד יש הרבה מה להוריד לא נתחיל במה להוריד, אני באמת בכלכלה באמת לא אף פעם לא הרגשתי את עצמי מבין והפסקתי להבין אחרי המלחמה הזאת כאשר אחרי המלחמה שבה מדינת ישראל היתה צריכה לשלם 15 מיליארד שקל עבור המלחמה והכלכלה ממשיכה לפרוח אז שאלתי את עצמי למה אי אפשר היה למצוא שלושה או ארבעה מיליארד שקל לצמצם את העונוי והכלכלה היתה ממשיכה לפרוח כמו שאנחנו רואים, אבל נעזוב את הכלכלה לא על זה אני אוכל לדבר. אני הרגשתי שאם אני מוזמן לכאן בגלל גם הסערה שהיתה בווישינגטון סביב דברי שם גם סביב התבטאויות של כל מיני אנשים בשנים האחרונות ובעיקר הדברים שאמר אברהם בורג בעיתון ובספר שלו הרגשתי שיש צורך שוב פעם להדק מחדש את מושגי היסוד שאיתם אנחנו חיים, כמו שלושה מיתרים על גיטרה כך שלושת המושגים יהודי ציוני ישראלי חוזרים ומופיעים בכל דיון פנימי או חיצוני בשאלות הנוגעות הן לסכסוך במזרח התיכון הן בכל הדיונים הפנימיים המתקיימים בתוככי העם היהודי והן בעולם כולו, יש אחד שאוהב השתמש במושג יהודי יש שני שמתמש מתעקש להשתמש על המושג ישראלי, יש כמו נניח מנהיג החיזבאללה נסראללה שמתמש רק במושג ציוני או ציוניים כאשר הוא מדבר על הישראליים, יש שמצרפים את שני המושגים יהודי ציוני ויש שהצירוף נראה להם נכון יותר ישראלי ציוני אבל האם כולם מתכוונים לאותו דבר? מוזיקה שונה ומגוונת יכולה להתנגן על גיטרה אבל בתנאי שהמיתרים מכוונים בכל הגיטרות על פי אותו מפתח מוזיקאלי ולכן מה שאני מתכוון לעשות בזמן הקצר שניתן לי הוא להגדיר הגדרות אובייקטיביות את שלושת המושגים הללו, הגדרות אובייקטיביות כפי שאני אומר ואני מאתגר את עצמי על ידי ההגדרות האובייקטיביות כדי לברר קצת את מערכת היחסים ביניהם בין שלושת המושגים הללו שאנחנו כל הזמן משתמשים בהם וכיצד הם מה משמעותם לגבי החיים ולגבי דברים מסוימים שאנחנו עושים

כאן. מי הוא יהודי? זאת אחת משאלות הזהות הסבוכות ביותר שמתלבטים בה יהודים ולא יהודים, מאות סימפוזיונים וספרים ומאמרים נעשים כל שנה סביב הנושא הזה מי הוא יהודי מה הוא יהודי כיצד הוא יהודי, אפילו הגדרת היהודי בחוק השבות השתנתה נדמה לי שלוש פעמים במשך 60 שנה כאשר היהודי עצמו לא השתנה ובכל אופן הגדרת היהודי בחוק השבות שהיתה צריכה בעצם זה המקום היחידי שהיה צריך להגדיר אותו גם הוא השתנה שלוש פעמים. יש בזה משהוא כמעט מגוחך שעם בן 3300 שנה עדיין לא החליט מה היא ההגדרה הנכונה למי הוא יהודי לא הספיק לו הזמן כאילו אין לו בעיות רציניות אחרות להתעסק בהם והוא חוזר באיזה אובססיה מתמדת לשאלה הזאת מי הוא יהודי, אבל היהודים חוזרים ודשים בנושא הזה לא בגלל לפי דעתי שאין להם מה לעשות אלא בגלל שיש איזה שהיא בעיית יסוד בעצם ההגדרה של מי הוא יהודי. ובכן מי הוא יהודי? אני מתחיל מהגדרת ההלכה שהיא הגדרה עתיקה יומין אם כי תיכף תראו שאין היא מספקת ההגדרה הזאת שבעצם החלה משיבת ציון לפני 2500 שנה אומרת כך: "יהודי הוא בן לאם יהודיה", אנחנו שואלים את עצמנו במה זכתה האם היהודייה להיות יהודייה בכך שהיא נולדה לאם יהודייה, במה זכתה הסבתא היהודייה להיות יהודייה בכך שהיא נולדה לאם יהודייה וכך הלאה וכך הלאה, אם נחקור לרגע את ההגדרה נתפלא לגלות את ריקותה של ההגדרה אני מדבר על ההגדרה, יהודי לא מוגדר על פי הטריטוריה שבה הוא חי, לא על פי הלשון שהוא מדבר, לא על פי אפילו היחס המחייב שיש לו אל יהודים אחרים ודאי לא על פי דעותיו והמפליא מכל גם לא על פי דתו, כמה קל היה להגדיר יהודי לפני 200 שנה עד לפני 200 שנה יהודי הוא מי שמאמין בתורת משה זה היה מכסה 99 אחוז מהיהודים שהיו ושחיו באותה תקופה אבל לא כך אין שום ציון לדת ולאמונה בהגדרת היהודי אפילו על פי ההלכה לכן מבחינה לוגית טהורה אי אפשר להגיד נוצרי מוסלמי בודהיסט יהודי על אותו מישור כמו שאנחנו מדברים על דברים שהם מאותה קטגוריה אלא צריך להגיד נוצרי מוסלמי בודהיסט ויהודי דתי כך הלוגיקה מחייבת מבחינת מה שנקרא הרשימה שנמצאים באותה קטגוריה, יהודי על פי ההגדרה הדתית איננה דת מבחינת ההגדרה איננה דת אלא לאומיות או אם תרצו עמיות אומנם בצורה הרפה ביותר אבל עדיין עמיות. האם ציון האם היהודייה מצביע כאן על קבוצת גזע או קבוצה בעלת מוצא אתני אחד מחייב? מסתבר שלא כך הדבר, הדבר האחרון שאפשר לומר על היהודים שנים גזע מי שילך לשפת הים יוכל להיווכח בצורה הברורה ביותר שהדבר האחרון שאפשר לומר על

היהודים שהם גזע או קבוצה אתנית מבחינה ביולוגית האם היהודייה אינה מחייבת אותי להיות יהודי והיא לא יכולה לאלץ אותי להיות יהודי אם אחרי ההרצאה הזאת אני הולך לסטלה מאריס מרחק של חצי קילומטר מכאן והולך אל היורש של האח דניאל ומבקש להתנצר אני מפסיק להיות יהודי ולא יועיל כל הדברים של ישראל אפילו שחטא ישראל הוא אני מתנצר והופך להיות נוצרי וברגע הזה הפסקתי להיות יהודי, הוא הדין עם לא יהודי מבקש להיות יהודי למרות שאין לו אם יהודייה הוא יכול להתגייר ולהפוך ליהודי, הגיור או ההתנצרות הם מסדרונות דתיים אבל הם רק מסדרונות לגבי יכולות של המרת הזהות בצורה הקלה ביותר יחסית בצורה קלה ביותר יחסית מהיותך יהודי להיותך לא יהודי ולהיפך, משמע גם הדבר המינימאלי הזה שניתן בהגדרה אם יהודייה איננו נחוץ מבחינה לוגית כדי להגדיר את היהודי ואגב היום בחוק השבות הישראלי ניתנה כבר גמישות נוספת לעניין הזה של אם יהודייה וגם סבא יהודי או סבתא יהודייה נחשבים כמספיקים כדי לתת הגדרה של יהודי, כך שמול היסוד של הריקות בהגדרה והריקות היא די גדולה אנו מגלים את היסוד של החרות יהודי הוא מי שבחר להיות יהודי ולא מי שאנוס להיות יהודי. בתחילת המאה הראשונה לספירה היה מספר היהודים בעולם העתיק בין ארבעה לשישה מיליון מספר מכובד ביוצר בעולם העתיק שמנה כולו כ-70 מיליון, למאה ה-18 הגיעו מיליון יהודים בלבד מה קרה במשך 18 מאות שנים אלפי יהודים נשרו מן העם היהודי עזבו אותו ולא נשאר מהם שריד כלומר מי שמשאר נשאר על פי בחירה ולא מפני שהוא נאנס להישאר, הדוגמה של היטלר והנאציזם לא צריכה לבלבל והיא אחד הדברים הקשים ביותר אני רואה שאנשים מאמצים את התפיסה הזאת ההיטלראי שאומרת יהודי לא יכול לברוח מגורלו היהודי יש אנשים עוד שמסוגלים לומר למישהו אתה רוצה להפסיק להיות יהודי יחכה לך אנטישמי בפינת הרחוב ויחזיר אותך זה אמירה הכי מתועבת שיכולה להיות והכי לא נכונה, היטלר לא מגדיר מי הוא יהודי או מי הוא לא יהודי גם בגלל שהיה לו כוח להרוג אנשים שראו את עצמם כיהודים או לא ראו את עצמם כיהודים לכן לא אנטישמי ולא הנאצי ולא אף אחד מגדיר מי הוא יהודי אלא אדם מגדיר את עצמו וההגדרה הנכונה של מי הוא יהודי הוא אדם שמזדהה או מכריז על עצמו כיהודי, אם אתם תאמרו לי זאת הגדרה של סופר זאת הגדרה של ליריקן להגיד שיהודי הוא מי שמגדיר את עצמו כיהודי אני אומר לכם שזאת היתה ההגדרה בחוק השבות של מדינת ישראל לאחר הקמתה כאשר קלטנו מיליונים זאת היתה

ההגדרה הגדרה של יהודי הוא על פי הכרזתו בתנאי שינו בן דת אחרת. זאת היא הגדרה בעייתית ראשית כל אנחנו צריכים לעמוד מול האלמנטים ולכן לא לחינם אנחנו עוסקים בה כל הזמן לא לחינם קיימים סימפוזיונים ומאמרים כיוון שיש בעייתיות בהגדרה הזאת זאת בעייתיות אימננטית ראשונית ולכן גם היא גם שיוצרת את אותו אינטראקציה שאני לא רוצה עכשיו להיכנס אליה של האנטישמם שיכולים להשליך על הריקות הזאת את הפנטזיות הרצחניות שלהם, הדרך למצוא את המכנה המשותף בין טרוצקי לבין רוטשילד או בין טרוצקי לבין הרבי מילובביץ' למשל הוא כל כך בעייתי שעמם הריקות הפרובלמטית הזאת מזמינה כאילו השלכות כל כך מסוכנות על הנושא הזה. מי הוא ציוני? בניגוד גמור לעניין היהודי העניין הציוני הוא מאוד פשוט ומה שקרה בשנים האחרונות הוא שהוא הפך להיות מסובך הן בגלל הערבים והן בגללנו אנחנו מסבכים ללא צורך את המושג ציוני, היום ציוני הפך להיות במרכז ההתקפה על ישראל יש הרבה אנשים לא רק תסתכלו על הערבים איך שהם מדברים על העניין הציוני אבל אנחנו רואים את זה גם בעולם הרחב במערב לעשות דה-ציוניזציה של מדינת ישראל הדבר הכי נורא זה הציונות של מדינת ישראל וגם בתוכנו, כאשר נשיא או יושב ראש ההסתדרות הציונית אומר אני אנטי ציוני פוסט ציוני וכו' גם בתוכנו המושג הזה מלא בבלבול ומה שצריך לעשות כאן הוא לא בעצם להבהיר אותו, צריך להבהיר אותו כדי להקל על הבעייתיות שאיננה אימננטית בעוד שבמושג היהודי יש בעייתיות אימננטית המושג ציוני הוא מושג פשוט בסך הכל והוא מושג שצריך לנקות אותו ולהפסיק לעשות אותו קולב שכל אחד זורק עליו את הכובע שלו. ציוני עד הקמת מדינת ישראל ציוני היה מי שרצה להקים מדינה בארץ ישראל, אגב אין שום משמעות להשתמש במילה ציוני לפני סוף המאה ה-19 אי אפשר להגיד יהודה הלוי היה ציוני כשם שאי אפשר לדבר על סוציאליזם לפני אמצע המאה ה-19, יש מושגים שנולדים בתקופה מסוימת לכן לא כדאי לסבך את הציוניות ולדבר ציונות היתה משה היה ציוני וכו' מדובר על תנועה שהתחילה בזמן מסוים ושהיא רצתה להקים מדינה יהודית בארץ ישראל, אבות אבותיי הגיעו מסלוניקי בתחילת המאה ה-19 להתיישב כאן הם לא היו ציונים על פי ההגדרה הם באו לגור כאן הם לא רצו להקים מדינה אני רק מגדיר את העניין זה לא מי שבה להתיישב כאן אלא מי שרצה להקים מדינה יהודית בארץ ישראל אם הוא היה בארץ ישראל או היה מחוץ לארץ ישראל, ברגע שהוקמה המדינה האספקט הציוני היחיד שנותר לה הוא חוק השבות, איזו מדינה רצו

להקים? לציונים היו מחלוקות מהותיות בין כל מיני טיפוסים מדינות אחד רצה להקים מדינה חרדית אחד רצה להקים מדינה דתית אחד רצה להקים מדינה סוציאליסטית אחד רצה להקים מדינה ליבראלית אחד רצה כזאת אחד רצה על שטח כזה, ציונות איננה אידיאולוגיה אם הייתי רוצה שתזכרו משפט אחד ממה שאני אומר כאן אני אומר ציונות איננה אידיאולוגיה היא משותפת לאידיאולוגיות שונות וסותרות זו את זו ומנוגדות זו לזו לכן היא איננה אידיאולוגיה אחת היא בסך הכל מדברת על נורמליזציה של העם היהודי בכך שהוא יהפוך להיות אחראי לגורלו ושליט על מעשיו זאת היא בעצם גם ההגדרה של נורמאליות, נורמאליות שהרבה מייחסים אותה אלי כאיזה מן נושא דגל שלה, נורמאליות זה בסך הכל כמו שאנחנו משתמשים בזה בשפת המשפט אדם שאחראי למעשיו זה נורמאלי גם אם יש לו סרטן הוא נורמאלי גם אם הוא רוצח הוא נורמאלי כל עוד הוא אחראי למעשיו ולכן שולחים אותו לבית סוהר ולא לבית מרפא למשוגעים, לכן זה הדבר היחיד. עכשיו כל הוויכוחים, עכשיו ברגע שהוקמה המדינה המושג ציונות הוא קשור רק לחוק השבות מי שאומר המדינה הזאת היא איננה שייכת אך ורק לאזרחיה היא שייכת בראש וראשונה לאזרחיה אבל לא רק אליהם אלא גם לעם היהודי והביטוי לכך חוק השבות, מי שמאמין בחוק השבות הוא ציוני מי שאיננו מאמין בחוק השבות איננו ציוני ויש אזרחים ישראלים טובים שאינם מאמינים בחוק השבות או שאינם מקבלים את חוק השבות היום והם רשאים לעשות את זה. ציונות איננה אות כבוד ציונות איננה פטריטיות ציונות איננה חלוציות בשביל כל הדברים הללו יש בשפה מספיק מילים לתאר אותם אי אפשר להדביק לכל דבר את המילה ציונות דווקא בגלל שהמילה ציונות חשובה לנו והיא עומדת הרבה פעמים בוויכוח בינינו לבין הגולה, אבל ברגע שאנחנו מבלבלים בין מדיניותה של ממשלת ישראל עם הציונות עם שאלת ההתנחלויות עם ציונות עם השאלה של הנסיגה מעזה עם ציונות כל הדברים הללו אינם שייכים ואז חושפים ואז טוב לחשוף את הוויכוחים האמיתיים שבינינו תחת השמות המדויקים שלהם ולא להלביש עליהם כל הזמן את הפטיש הזה של הציונות וזה גם גורם כמובן לצעירים שאומרים הציונות בגדה הציונות נכשלה המיתוס הציוני הלום הציוני כל הדברים הללו אפשר לנקות אותם מן הלשון כיוון שברגע שאני יודע הרכבת מאחרת ואז אחד אומר נכשלה נכשל הציונות נכשלה הציונות כל מיני דברים כאלה שמחכים רק כדי לזרוק על הציונות את אשמת הכישלונות את אשמת הבעיות, הבעיות אמרו אותם בשם שאלות

אקולוגיות תחת הכותרת אקולוגיה, פיזור האוכלוסייה תחת שאלות של פיזור האוכלוסייה שטחים כן או לא תחת השאלות הללו אלה הם שאלות שכל עם מתלבט בהם על פי דרכו ועל פי ההיסטוריה שלו ואת השאלות הללו צריך לומר בשמם. אני חושב ששחרור הלשון מן החזרה המתמדת ולצרף כל דבר על עניין הציונות יעזור גם ביחסים עם ערביי ישראל שבשבים זה מוקד הרע, חוק שבות נמצא גם במדינות אחרות כפי שידוע לכם וכאשר תקום המדינה הפלסטינית גם לה יהיה חוק שבות ופליטים סודנים לא יוכלו להיכנס למדינה הפלסטינית אלא רק פליטים פלסטינים שהיו מחוץ לפלסטין או לארץ ישראל כך שהעניין אפילו הדמוני של הציונות צריך לעשות מאמץ ולהוריד אותו ולזכך אותו ולפתוח בוויכוחים האמיתיים כפי שאנחנו פותחים אותם עליהם. מי הוא ישראלי? כאן יש שום פעם בלבול שלפי דעתי צריך פעם אחת קצת לעשות בו סדר, בכל זהות שאנחנו אומרים מי הוא צרפתי מי הוא אנגלי מי הוא דני מי הוא שוודי וכו' אנחנו מדברים על שתי קטגוריות קטגוריה של אזרחות וקטגוריה של זהות, הפקיסטאני שהגיע לפני חצי יום לנמל היפרו על סמך פספורט אנגלי שהוריש לו סבו והוא הופך והוא עכשיו אזרח בריטי הוא אזרח בריטי אבל אין לו זהות בריטית אולי תהיה לו אם הוא ירצה אבל אין לו זהות בריטית יש לו רק אזרחות בריטית, יש משמעות לאזרחות אבל ראשית כל יש צורך להבדיל בין מה שאנחנו קוראים אזרחות ישראלית וזהות ישראלית וצריך לעמוד על העניין הזה כיוון שאני רואה את המגמה האחרונה להפוך את הזהות הישראלית רק לאזרחות ישראלית אם הזהות היא הזהות היהודית הקלאסית אין פלא שחלק גדול מהילדים חלק מהקרובים הסירו את האזרחות הישראלית לקחו אזרחות אחרת הם נשאר יهودים ואין פלא שליד השגרירות הפולנית עומד תור של אנשים כדי לחפש אזרחות אחרת אם הישראליות היא רק אזרחות אבל היא לא רק אזרחות אבל היא לא רק אזרחות היא זהות האמיתית הראשונית של העם הזה, במשך 1000 שנה השם ישראל היה השם היחיד שבו קונה העם הזה השם הזה על פי המסורת ניתן על ידי האלוהים עצמו הארץ נקראת ארץ ישראל לא לחינם כאשר הוקמה המדינה היא נקראה ישראל הבה אומר לא בחרו שם מן השמות אלא חזרו אל המקור הראשוני אל השם המלא שבו יהודי היה בטוטאליות של המציאות היהודית כאשר כל דבר סביבו היה יהודי כאשר הוא היה צריך להחליט על החלטות שמעולם יהודי לא החליט עליהם בחוץ לארץ ושעליהם אנחנו מחליטים היום, שאלות אקולוגיות, שאלות של יחס למיעוטים, שאלות של

מלחמה, שאלות של כלכלה של דמי אבטלה, שאלות שאנחנו דנים בהם גם ביחס מחייב אחד אל השני יהודי בחוץ לארץ הוא יהודי חופשי הוא חופשי מיהודי אחר בעוד שכאן יהודים שולטים על יהודים משלמים מיסים שולחים אותם למלחמה שולחים אותם לבית סוהר מוציאים אותם מבתייהם זאת היא המשמעות של ריבונות והיא לב ליבה של הישראליות. אני אומר את זה כיוון שההפרדה הזאת שנעשית כל הזמן בין היהודיות כאיזה מן מאגר של טקסטים יפים של איזה זיכרון של איזה תרבות גדולה וכול מה שקשור בכך לבין החיים פה שהם חיים יום יומיים חומריים על כל אכזבותיהם ובעיותיהם וכו' והיום אנחנו חיים במיוחד בתקופה שפתאום יש איזה עננה שחורה גם באופק, כל זה יוצר איזה מן דיכוטומיה כאילו כל מה שאנחנו עושים כאן איננו שייך לעניין היהודי והוא לב ליבו ובוא גם מבחינה מוסרית וזה העיקר הוא מבחינה מוסרית ניזקק להכרעות שיהודים מעולם לא עשו אותם, הרב רביץ בכנסת הוא נראה כמו איזה רב שנמצא בניו-יורק אבל הרב רביץ צריך להחליט על החלטות שמעולם אף רב לא היה צריך להחליט עליהם למרות שמבחינה דתית הם נראים אותו דבר. עכשיו וכאן הנקודה הקשורה בערביי ישראל, ערביי ישראל הם אנשים שואלים אותי אז מה איך ערביי ישראל נשארים בתוך זה אני רוצה לומר משהו לגבי עניין ערביי ישראל, אני בסך הכל כאשר אנשים שואלים אותי לגבי ערביי ישראל אני אומר בסך הכל 60 שנה בנסיבות קשות מאין דוגמתם הסיפור שלנו עם ערביי ישראל הוא סיפור הצלחה וגם מצידם וגם מצידנו עם כל הטרוניות שיש להם עלינו והם מוצדקות ויש לנו עליהם לפעמים בסך הכל במצב של מיעוט לאומי כאשר הוא קשור לרוב שהיה במלחמה טוטאלית עם הרוב היהודי כאן בסך הכל עם בעיית הלגיטימציה עם כל מה שקשור בכך בסך הכל ידעו שני הצדדים להיות חכמים ולמצוא את המודוס איבנדי ביניהם, אני חושש מן העתיד אני חושש שהאיזון העדין הנכון הזה שמצאו לא בגלל האהבה של שני הצדדים אחד לשני אני קורה לזה חוכמת חיים שאמרה צריכים להסתדר ולמצוא את הדרך אני חושש מן העתיד ולכן העובדה או הדרך שבה נשתמש במושג ישראלי כמושג יסודי כמושג הבסיס של כל מה שקשור בכך ובמקום להגיד כל הזמן מדינה יהודית דמוקרטית נגיד מדינה ישראלית דמוקרטית למה לא הלא זה בעצם הרבה יותר נכון להגיד מדינה ישראלית דמוקרטית זה בעצם צריך להיות הביטוי הנכון, כאשר אנחנו מדברים על הישראליות אנחנו מדברים נכון זאת היא הזהות שאנחנו רואים אותה הזהות הקדומה הישראלית היהודית הטוטאלית אבל אתם דרך האזרחות

שותפים בה ואתם גם תורמים לתוכה כשם שהיהודים תרמו לזהות האמריקאית הכללית כשם שהיום המוסלמים אם תרצו או לא תורמים לזהות הצרפתית הכללית גם הם תורמים ומשתתפים למרות שהם רואים את עצמם כמיעוט לאומי נפרד הם נמצאים בתוך המערכת הזאת כשותפים הדרך שבה בזמן האחרון חל ההבדל הזה הניתוק הזה בין היהודיות לבין הישראליות במקום שהישראליות תכנון בתוכה את היהודיות כפי שזה מתבקש מעצם הדברים היא לפי דעתי בסך הכל לא רק מסוכנת בדיאלוג שלנו עם התפוצות כאשר הם אומרים אין הבדל בין פה לשם לא רק בגלל העובדה שזה מקל על אנשים לעזוב כאן כיוון שאם זה יהודי אז אני יכול להיות בכל מקום אלא גם בוויכוח הפנימי, כאשר אמרתי בווישינגטון שאנחנו בעצם חיינו כאן אנחנו יהודים טוטאליים או מלאים בכל המסגרת שלנו אנשים חשבו שאני נותן כאן ציונים מוסריים אני לא נותן כאן ציון מוסרי אני אף פעם לא השתמשתי במושג יהודי טוב או יהודי רע אין בעיני מושג כזה כמו שאין גרמני טוב או גרמני רע יש לי מושג אחד שאיתו אני משתמש בכל מקום זה אדם טוב ואדם רע אין דבר כזה יהודי טוב, יהודי טוב אחד יכול לחשוב ככה אחד יכול לחשוב ככה יש לי מושגים של אדם טוב ואדם רע ועם זה אני יכול ללכת לסין ולמיין אנשים שם, אבל הקשר ההבדל בין החלקיות המהותית של החיים שמה לבין המלאות הטראגית הקשה הבעייתית מאוד על נושאים שמעולם לא חשבנו שאנחנו נצטרך לעמוד איתם ואנחנו נבחנים עכשיו בלי ספרים ביד בלי דרשות של רבנים רפורמים. דבר אחד אפשר לומר ובוזה אני מסיים, ב-1930 היו כאן בארץ ישראל כשלושה אחוז מן העם היהודי במשך 70 שנה הגענו ל-50 אחוז כמעט 50 אחוז נכון גם בגלל השואה גם בגלל התבוללות כאן אי אפשר להתבולל אפשר להשתנות אין דבר כזה התבוללות כאן גם צרפתי שלא שמע מימיו על מוליר ועל ראסין והוא מתעסק רק בגבינות אף צרפתי לא יגיד שהוא צרפתי מתבולל יש צרפתים שיגידו שהוא עוד יותר צרפתי מהפרופסור בסורבון הוא הדין לגבי אנגלי שמתעסק רק במרוצי סוסים ומעולם לא ראה ולא יודע מי זה שייקספיר, אין אפשרות להתבולל כאן אפשר להשתנות איך יהיה השינוי מה הוא יהיה אם ראשית כל נסכים על המסגרת הישראלית שבתוכה נמצאים אנחנו נמצאים בדרך הנכונה תודה רבה לכם.

מנחה-דר' אריק כרמון: תודה רבה, שתי הערות בשולי הדברים שלך בולי ההיחלצות שלך שוב להגדיר מושגי יסוד מעידה כאלף עדים על המציאות הנזילה שאנחנו נמצאים בה במה

שתרשה לי לכנות השלב הבראשיתי של יצירת ריבונות או העמקה של מסורת של ריבונות בהיסטוריה כל כלך מורכבת של העם היהודי, אני חושב התרומה היא חשובה מאוד לשיח תרשה לי לנכס את הדברים גם למה שעבור המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא היום עניין מרכזי וזאת אלה ההגדרות החוקתיות בדין החוקתי אתה לא יכול לברוח מההתמודדות עם הגדרות שבמשך הזמן יקובעו ויוטמעו ומי יודע אולי עוד כמה דורות בכלל לא נזדקק אני מקווה כך זאת הערה כבדה, אבל יש גם הערה קלילה אני לא יודע אם אתה יודע בשנות ה-30 איך בגרמניה הגדירו ציוני, ציוני היה אדם ששכנע חבר לתרום כסף כדי שהשלישי יעלה לארץ ישראל, אני חושב שהיום יצרנו פה איזה סטנדרט שאני לוקח על עצמי לנסות להתמיד בו גם בכנסים יבואו אני מאחל לכולנו שיהיה לנו שר אוצר כן שלא תהיינה אי הבנות, עוד פעם תודה רבה בולי באמת תודה רבה מכולנו אני מזמין את כולנו לעבור לאולם הישיבות אנחנו נפתח בהנהלתו של נגיד בנק ישראל את המושב הראשון של פורום קיסריה.